

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci**

Təsdiq edirəm:

Tədris işləri üzrə direktor müavini:

_____ İ.Əyyubova

" _ " " _____ " 2019-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas:Məktəbəqədər təlim və tərbiyə.

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Kimya biologiya və meşəçilik.

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Ətraf aləm və təbiətlə tanışlıq metodikası.

Kodu: IPF – B012.1

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) semestr: payız

Tədris yükü: cəmi: 60saat. Auditoriya saati - (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:

Saat: I və II günlər.8³⁰ - 13⁴⁵

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:Kərimova Cəsarət Tahir qızı

Məsləhət günləri və saati:III və V günlər. 14⁰⁰ – 15⁰⁰

E-mail ünvanı:kerimovacesaret1@gmail.com

FBK-nın ünvanı:Lənkəran ş. Ş.Axundov,31

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas

1. H.M.Hacıyeva, Ə.M.Məhərrəmov «Ətraf aləmlə tanışlıq»
2. H.M.Hacıyeva «Həyat bilgisinin əsasları»

3. Ətraf aləm və təbiətlə tanışlıq fənninin tədrisi metodikası.
Bakı Sənaye Pedoqoji Kolleci 2015
4. Ü.S.Kərimov “Təlim metodları – Bakı 2007.”
5. Vaqif İsmayılov, Novruz Zeynalov, Təranə Tağıyeva, Ülviyyə Quliyeva
“Həyat bilgisi” ali məktəb bakalavrları üçün.
6. Ekologiya ətraf mühit və insan. Bakı- 2006 Q. Məhərrəmov, M.Xəlilov.
7. **İnternet resursları.**

IV. Fənnin təsviri.

Orta ixtisas təhsili məktəblərinin “Məkəbəqədər təlim və tərbiyə” ixtisasında tədris olunan “Ətraf aləm və təbiətlə tanışlığın tədrisi metodikası” fənninin tədrisində başlıca məqsəd tələbələrin dövrün tələblərini əks etdirən bağça müəllimi kimi yetişdirilməsinə imkan yaratmaq, tərbiyəçi-müəllimlərə lazım olan bilik və bacarıqları aşılamaq, təlimin təşkili formalarını tədrisdə ustalıqla həyata keçirmək yollarını öyrətməkdir. Bunun üçün tələbələrə bir sıra metodiki məsələlər aydınlaşdırılır, gələcəkdə öz işlərində tətbiq etmələrinə kömək göstərilir. Tələbəyə tədris prosesində əldə etdikləri bilikləri pedaqoji təcrübə zamanı həyata keçirmək nəzəri məsələləri praktikaya tətbiq etmək yolları öyrədilir. Eyni zamanda məktəbəqədər qruplarda “Ətraf aləm”-in tədrisinin metod, forma və yolları geniş şəkildə izah edilir, onlara dair nümunələr verilir. Orta ixtisas təhsilinin tədris planına əsasən tədris edilən “Ətraf aləm və təbiətlə tanışlığın tədrisi metodikası” fənni uşaq bağçalarında işləyəcək tərbiyəçilərin peşəkar hazırlığını, ətraf aləm və təbiətlə tanışlığın mahiyyəti müəyyənləşdirilir.

V. Fənnin məqsədi.

- .Ətraf aləm və təbiətlə tanışlıq metodikası kursunun məqsəd və vəzifələrini izah edir ;
- . canlı və cansız təbiət haqqında məlumat verir;
- .təbiətin uşaqların həyatında rolunu izah edir;
- .təbiətin qorunması yolları haqqında məlumat verir;
- .Vətənimizin təbiəti haqqında məlumat verir;
- .uşaqların ekoloji tərbiyəsinin əhəmiyyətinin izah edir;

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatədən 5 sual daxil edilir.

Qiymətmeyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başadüşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal- tələbə keçilmiş material tam başadüşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açabilir.

-8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlar ayol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başadüşür,

lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırabilir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlər ayol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırabilir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- sual cavabı yoxdur.

Tələbənin imtahanatopladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır.

Əkstəqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester

ərzində tədris fəaliyyətinə ticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal- çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Kollecinin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

VIII. Təqvim mövzu planı.

№»	Keçirilən <u>mühazirə və seminar</u> mövzularının məzmunu	Saat		
	Mühazirə və seminar mövzuları	Mühazirə	Seminar	Tarix
1.	Mövzu №1 Kiçik və orta qrupda təbiətlə tanışlığın metodikası Plan: 1. Kiçik Qrupda təbiətlə tanışlıq 2. Orta qruplarda təbiətlə tanış edilməsi üzrə işin metodikası	2	2	
2.	Mövzu №2 Böyük və məktəbə hazırlıq qruplarında			

	<p>təbiətlə tanışlığın metodikası</p> <p>Plan:</p> <p>1. Böyük qrup uşaqlarının təbiətlə tanışlığı metodikası</p> <p>2. Məktəbəhazırlıq qrup uşaqların təbiətlə tanış edilməsi və metodikası</p>	2	2	
3.	<p>Mövzu №3. Uşaq bağçasında tərbiyəçinin iş planının hazırlanması</p> <p>Plan:</p> <p>1. Planlaşdırma</p> <p>2. Planlaşdırmanın növləri</p>	2	2	
4.	<p>Mövzu №4 Diyarşünaslıq guşəsinin təşkili</p> <p>Plan:</p> <p>1. Diyarşünaslıq</p> <p>2. Diyarşünaslıq materiallarından istifadə</p>	2	2	
5	<p>Mövzu №5 Təbiətlə tanışlığın şərtləri. Təbiət guşəsinin təşkili</p> <p>Plan:</p> <p>1. Təbiətlə tanışlığın şərtləri</p> <p>2. Təbiət guşəsinin təşkili</p>	2	2	
6	<p>Mövzu №6. Təbiət guşəsinin sakinləri. Otaq bitkiləri</p> <p>Plan:</p> <p>1. Təbiət guşəsinin sakinləri.</p> <p>2. Təbiət guşəsində saxlanılan otaq bitkiləri</p> <p>3. Otaq bitkilərinin ziyanvericilərdən qorunması</p>	2	2	

	4.Otaq bitkilərinin əkilməsi və köçürülməsi.			
7	Mövzu №7 Onurğasızlar və balıqlar Plan: 1.Onurğasız heyvanların saxlanması 2.Təbiət guşəsində balıqların saxlanması	2	2	
8	Mövzu №8.Suda quruda yaşayalar və sürünənlər Plan: 1.Suda-quruda yaşayanlar 2.Suda-quruda yaşayanların həyatı	2	2	
9	Mövzu №9 Quşlar.Xırda məməli heyvanlar. Plan: 1.Təbiət guşəsində saxlanılan quşlar 2.Quş qəfəsinin quruluşu və təmizlənmə qaydası 3.Quşların xəstəlikləri və onlarla mübarizə üsulları 4.Təbiət guşəsində saxlanılan xırda məməlilər	2	2	
10	Mövzu №10 Torpaq sahəsinin təlim-tərbiyəvi əhəmiyyəti .Çiçəklik Plan: 1.Torpaq sahəsinin təlim- tərbiyəvi əhəmiyyəti 2.Çiçəkliyin salınması.	2	2	
11	Mövzu №11 Bostan və bağın salınmasının təlim-tərbiyyəvi əhəmiyyəti. Plan: 1.Bostan sahəsinin planlaşdırılması qaydaları 2.Həyətyanı sahədə əkilən bostan bitkiləri. 3.Bağ sahəsinin salınması qaydaları	2	2	

12	<p>Mövzu №12.Ev və vəhşi heyvanlar,uşlar haqqında ümumi məlumat .Kiçik qrup uşaqlarının heyvanlarla tanış edilməsi metodikası</p> <p>Plan:</p> <p>1.Kiçik qrup uşaqlarının heyvanlarla tanış edilməsi.</p> <p>2.Ev heyvanları</p> <p>3.Vəhşi heyvanlar.</p>	2	2	
13	<p>Mövzu №13. Orta qrup uşaqlarının heyvanlarla tanış edilməsi.</p> <p>Plan:</p> <p>1.Uşaqların heyvanlarla tanışlığı</p> <p>2.Ev heyvanlarının xüsusiyyətləri.</p>	2	2	
14	<p>Mövzu №14 Böyük qrup uşaqlarının heyvanlarla tanış edilməsi metodikası</p> <p>Plan:</p> <p>1.Ev heyvanlarının xarakterik xüsusiyyətləri</p> <p>2.Müsaibədən sonra uşaqların biliklərinin möhkəmləndirilməsi</p>	2	2	
15	<p>Mövzu №15 Məktəbəhazırlıq qrup uşaqlarının heyvanlarla tanış edilməsi metodikası.</p> <p>Plan:</p> <p>1.Məktəbəhazırlıq qrup uşaqlarının ev və vəhşi heyvanları necə ayırmalı</p> <p>2.Təsərrüfat heyvanları ilə tanışlıq</p> <p>3.Didaktik oyunların keçirilməsi.</p>	2	2	
	Cəmi 60	30	30	

IX. Sərbəst işin mövzuları:

- 1.Məktəbəhazırlıq qruplarında təbiətlə tanışlığın metodikası
- 2.Bağçada ətraf aləmlə tanışlıq məşğələsi
- 3.Bağçada uşaqların ekoloji tərbiyəsi
- 4.Uşaqlara təbiəti necə sevdirməli
- 5.Məktəbəqədər yaşlı uşaqların vətənpərvərlik hissənin formalaşması
- 6.İnsanın təbiətə vurduğu ziyan
- 7.Uşağın inkişafında oyunların rolu
- 8.Məşğələnin təşkili üçün forma və metodlar
- 9.Fəal təlim üsulları
- 10.Ətraf aləmlə bələdləşmənin genişləndirilməsi və nitqin inkişafı
- 11.Ətraf aləmlə tanışlıq (təbiət və ictimai həyat hadisələri ilə tanışlıq)
- 12.Ətraf aləmlə tanışlıq və həyat hadisələrinə marağın tərbiyə edilməsi
- 13.Təlim prosesi və onun təşkili prinsipləri
- 14.İnkişafetdirici təlim mühitinin yaradılması.
- 15.İnkişafetdirici təlim mühitinin təşkilində tərbiyəçinin rolu.
- 16.Canlıların müxtəlifliyi
- 17.Mikrorqanizimlərin təbiətdə rolu
- 18.Göbələklər aləmi və təsərrüfatda əhəmiyyəti
- 19.Bitkilər aləmi
- 20.Heyvanlar aləmi
- 21.Heyvanların mühavizəsi
- 22.Quşlar və məməli heyvanların faydası
- 23.Uşaqların bostan və bağda işləməsinin təşkili
- 24.Otaq bitkilərinə qulluq etmə qaydaları və fəsillər üzrə yerləşdirilməsi
- 25.Uşaq bağçasında heyvanlarla tanışlıq üzrə işin təşkili
- 26.Müxtəlif qruplarda təbiət guşəsinin təşkili
- 27.Bostan və tərəvəz bitkiləri
- 28.Onurğalılar və balıqlara qulluq etmə qaydaları.

X. KOLLOKIVUM I

- 1.Kiçik qrup uşaqlarının Qışda və yazda və yayda təbiətlə tanışlıqı metodikası
2. Orta qrup uşaqlarının qışda və payızda təbiətlə tanışlıqı metodikası
3. Orta qrup uşaqlarının yazda və payızda təbiətlə tanışlıqı metodikası
- 4.Böyük qrup uşaqlarının təbiətlə tanışlığı metodikası
- 5.Məktəbəhazırlıq qrup uşaqlarının təbiətlə tanış edilməsi üzrə işin metodikası

- 6.Planlaşdırma.Planlaşdırmanın növləri
- 7.Diyarşünaslıq.Diyarşünaslıq materiallarından istifadə
- 8.Təbiətlə tanışlığın şərtləri .Kiçik qruplarda təbiət guşəsinin təşkili
- 9.Təbiət guşəsinin təşkili .Orta və böyük qruplarda təbiət guşəsinin təşkili
- 10.Təbiət guşəsinin sakiləri.Otaq bitkiləri.
- 11.Omurğasızlar
- 12.Suda –quruda yaşayanlar.

KOLLOKIVUM II

- 1.Təbiət guşəsində saxlanılan quşlar
- 2.Quş qəfəsinin quruluşu
- 3.Təbiət guşəsində saxlanılan xırda məməlilər
- 4.Quşların xəstəlikləri və onunla mübarizə üsulları
- 5.Bitkilərin çoxaldılması üsulları
- 6.Həyətəni sahədə meyvə ağacları və kolların yerləşdirilməsi
- 7.Meyvə və giləmeyvə kollarının əkilməsi və ziyanvericilərdən qorunması
- 8.Torpaq sahəsinin təlim-tərbiyyəvi əhəmiyyəti və həyətəni sahəsinin təşkili
- 9.Çiçəkliyin salınması
- 10.Bostan sahəsinin planlaşdırılma qaydaları.Bostan bitkiləri
- 11.Bağ sahəsinin salınması qaydaları.
- 12.Ev heyvanları.Kiçik qrup uşaqlarının heyvanlarla tanış edilməsi metodikası.

XI. İmtahan sualları:

- 1.Kiçik qrupda uşaqların yayda və yazda təbiətlə tanışlıq
- 2.Kiçik qrup uşaqlarının yayda-yazda təbiətlə tanışlıq
- 3.Orta qrupuşaqları təbiətlə tanış edilməsi və metodikası
- 4.Böyük qrup uşaqların payızda –qışda təbiətlə tanış edilməsi.
- 5.Böyük qrup uşaqlarının təbiətlə tanışlığı metodikası
- 6.Məktəbəhazırlıq qrup uşaqlarının payız qışda təbiətlə tanış edilməsi
- 7.Məktəbəhazırlıq qrup uşaqlarının yazda yayda təbiətlə tanışlıq
- 8.Məktəbəhazırlıq qrup uşaqlarının təbiətlə tanış edilməsi və metodikası
- 9.Planlaşdırmanın əsas mənbəyi
- 10.Planlaşdırmanın növləri
- 11.Kiçik və orta qruplarda təbiət guşəsinin təşkili.
- 12.Böyük və məktəbəhazırlıq qruplarda təbiət guşəsinin təşkili

13. Diyarşünaslıq .Diyarşünaslıq materiallarından istifadə
14. Təbiətlə tanışlığın şərtləri
15. Təbiət guşəsinin təşkili və obyektlərin seçilməsi
16. Təbiət guşəsinin təşkili
17. Təbiət guşəsində saxlanılan otaq bitkiləri
18. Böyük və məktəbhazırlıq qrup uşaqlarının otaq bitkilərinə qulluqetmə qaydaları
19. Kiçik və orta qrupda uşaqların otaq bitkilərinə qulluqetmə qaydaları
20. Məktəbhazırlıq qrup uşaqlarının otaq bitkilərinə qulluqetmə qaydaları
21. Otaq bitkilərinin və ziyanvericilərdən qorunması
22. Onurğasızlar. Qarışqa Arı
23. Balıqların xarici quruluşu və həyat tərzi.
24. Onurğasızların yaşayış tərzi
25. Suda-quruda yaşayanlar
26. Suda-quruda yaşayanların həyat tərzi
27. Təbiət guşəsində saxlanılan quşlar
28. Quş qəfəsinin quruluşu və təmizlənməsi qaydası
29. Quşların xəstəlikləri və onunla mübarizə üsulları
30. Təbiət guşəsində saxlanılan xırda məməlilər
31. Torpaq sahəsinin təlim –tərbiyəvi əhəmiyyəti və həyətyanı sahənin təşkili
32. Çiçəkliyin salınması
33. Çoxillik bitkilər. Çiçəkliyin salınması
34. Bostan sahəsinin planlaşdırılması qaydaları
34. Həyətyanı sahədə əkilən bostan bitkiləri
35. Həyətyanı sahədə meyvə ağacları və kolların yerləşdirilməsi
36. Bostan sahəsinin salınması qaydaları
37. Meyvə və giləmeyvə kollarının əkilməsi
38. Bağa qulluq qaydaları və meyvələrin ziyanvericilərdən qorunması
39. Bitkilərin çoxalması üsulları
40. Kökümeyvəli ot bitkiləri
41. Kiçik qrup uşaqlarının heyvanlarla tanışedilməsi metodikası
42. Ev heyvanlarının həyat tərzi.
43. Təkdırnaqlılar və cütdırnaqlılar dəstəsinə aid olan heyvanlar.
44. Qazkimilər dəstəsinə aid quşlar.
45. Vəhşi heyvanlar.
46. Orta qrup uşaqların heyvanlarla tanışlığı
47. Böyük qrup uşaqların heyvanlarla tanış
48. Məktəbhazırlıq qrup uşaqların heyvanlarla tanışlığı
49. Ev heyvanları
50. Həyətyanı sahədə əkilən bostan bitkiləri

XII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

və təbiətin tədrisi fənninin tədrisi zamanı tələbələrə ətraf aləmlə tanışlıq müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referatışləri,
- imtahansualları,
- fərditapşırıqlar,
- tətbiqiməsələlər.

Öyrənəntanişolur:

- “Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası” fənninin inkişafının aktualistiqamət və problemləri
- “Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası” fənninin öyrənilməsinin yeri, rol və məvqeyi
- “Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

XII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

“Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası” fənninin sillabusu “Məktəbə qədər təlim və tərbiyə.” ixtisasının tədris planı və Ətraf aləmlə tanışlıq və təbiətin tədrisi metodikası fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «Kimya, Biologiya və meşəçilik» FBK-da müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (13 sentyabr 2019-cü il, protokol № 1).

Fənn müəllimi:

Kərimova Cəsarət

FBK sədri:

Şahverdiyeva İlahə